

§ 27 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå år 2010

SVEN ESPLUND:

Ordförande, biskopar och ledamöter! Jag yrkar bifall till Budgetutskottets förslag. Utskottet föreslår, som framgår av handlingarna, att kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisning och koncernredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå för år 2010, och att kyrkomötet beslutar att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2010.

Som tidigare ger årsredovisningen en tydlig bild av verksamhetens resultat och ställning samtidigt som den visar på verksamhetens komplexitet och rikedom. Vi uppskattar redovisningen i bilaga 1 av relationen mellan utfall och tidigare års beslut avseende inte bara ekonomin utan också av verksamheten. Det underlättar väsentligt för kyrkomötets bedömning av resultatet i förhållande till de beslut som kyrkomötet fattat och är något som Budgetutskottet tidigare har efterlyst. Utskottet ser fram emot en fortsatt utveckling av verksamhetsåterkopplingen. Utskottet noterar också att inget av de övriga utskotten har haft några invändningar mot återkopplingen gällande de tidigare kyrkomötesärendena som kyrkostyrelsen anser slutbehandlade.

Därmed yrkar jag än en gång bifall till utskottets förslag.

STAFFAN HOLMGREN:

Ordförande! Den som har läst revisionsberättelsen ordentligt ser att det är väldigt många ord men den säger ju egentligen ingenting mer än i den sista meningen, där man till- eller avstyrker ansvarsfrihet. Det är ju den gängse principen vi har när det inte finns några riktigt allvarliga anmärkningar. Men jag tycker att det skulle vara en väldigt stor brist om vi gick från den här debatten utan att på något sätt ha uppmärksammat det som hände strax efter kyrkomötet förra året, den turbulens som inträffade på kyrkokansliet och de stora kostnader som kyrkostyrelsen ådrog Svenska kyrkan i anledning av det här. Jag vet att kyrkostyrelsen har vidtagit vissa åtgärder för att försöka undvika att en liknande händelse inträffar igen och bland annat ändrat delegationsordningen för att försöka styra upp detta. Den revision som jag nu leder från 2011 kommer att väldigt noggrant följa upp just utifrån detta, att en liknande händelse måste på alla sätt undvikas.

Vad kan det då vara som gör att en sådan händelse inträffar? Jag tror att det har att göra med hur styrningsfunktionen ser ut. Vi har ju en parlamentarisk situation i kyrkomötet, men den är inte parlamentariskt uppföljd på så sätt att vi har en form av majoritet och minoritet i styrelsen, som är det normala när man har en parlamentarisk situation, utan varje grupp är i princip för sig själv. Det innebär att när sådant här händer blir det ingen som riktigt tar ansvar för det, och det blir ingen som riktigt kritiserar det som har hänt och sagt att vi borde ha gjort på ett annat sätt och vi stöttar inte detta. Det rinner liksom ut i sanden och det dras en tystnadens slöja ganska snabbt över det här. En annan faktor som jag också tror bidrar till detta väldigt starkt, och där vet jag att vi har olika uppfattningar, är att vi har en självskriven ordförande i kyrkostyrelsen som inte har den förankringen i kyrkomötet som ledamöterna i övrigt har. Det som hände tror jag var ett väldigt bra bevis på hur olycklig den situationen är att vi har självskrivna ordföranden. Det finns det exempel på även ute i stiftet, att det är väldigt olämpligt med den ordningen. Frågan har ju diskuterats många gånger och inte fått någon annan lösning än den vi har nu. På lokalplanet däremot har vi ju fått den lösningen att kyrkoherden inte är ordförande i kyrkorådet utan tillför sina synpunkter som vanlig ledamot. Så borde det naturligtvis vara även i

kyrkostyrelsen, och det tror jag är en starkt bidragande orsak till det som inträffade förra året.

Ordförande, jag har inget yrkande.

FREDRIK SIDENVALL:

Fru ordförande, biskopar och kamrater i kyrkomötet! Worldview review 2008 visar på Sverige som starkt avvikande i den protestantiska kultursfären i världen och pekar ut Sverige som ett unikt sekulariserat land. Mot den bakgrunden så är det ingen skam att som folkkyrka med en stark traditionell ställning och, som i vårt fall, med en mycket djuplodande bekännelse att inte fullt ut lyckas med sin verksamhet. Det ligger så att säga i sakens natur. Runt om i vårt samhälle arbetar man med mål och resultatstyrning, det gäller i näringslivet och det gäller bland annat i skolans värld där jag är verksam. Det finns en uppsjö litteratur om hur den kvalitetsredovisning som ingår i det här systemet ska utformas. Jag tror inte att man någonstans kan finna det rådet att man ska invertera det som Tegnér en gång formulerade så att det skulle bli ”att hälsan har ett skri för sig men smärtan tiger still”, utan det ligger i kvaliteten i kvalitetsredovisningen att man också vågar peka på svagheter och svårigheter och på tillkortakommanden.

I Ekumenikutskottet har det här uppmärksammats. Vi har där uttryckt att vi delar glädje med kyrkostyrelsen över alla lyckade resultat, men vi är inte omedvetna om att det finns det som inte riktigt har nått ända fram. Då vill jag gärna undan glömskan rädda en markering som talar stilla men starkt, för att tala med Algot Anderberg, i Ekumenikutskottets yttrande:

En årsredovisning har oftast karaktären att lyfta fram de mest framgångsrika delarna av verksamheten. Detta gäller även kyrkostyrelsens redovisning av 2010 års verksamhet på Svenska kyrkans internationella nivå. Ekumenikutskottet vill uppmuntra kyrkostyrelsen att, mer än i dag, också använda sin rapportering till kyrkomötet för att lyfta fram utmaningar där man kommit till korta under året. Det kan ofta vara när man diskuterar denna typ av svårigheter som nya kreativa lösningar kan formuleras.

Den kreativa lösningen kan vara att ropa Kyrie eleison, be om Guds förbarmande, sträcka ut handen till medkristna, sätta sig ner i allvarliga rådslag med varandra, hur vi ska nå ut till vårt folk, hur vi ska kunna sträva mot enhet. Den årsredovisning som endast rymmer självberöm hoppas jag vi får se först när Herren har kommit tillbaka.

Jag har inget eget yrkande.

INGRID SMITTSARVE:

Ordförande, ledamöter och biskopar! Den tryckta årsredovisningen för Svenska kyrkans nationella nivå är i år något mindre utförlig än tidigare år. Samma häfte inrymmer en engelsk version, som är något kortare vad gäller den ekonomiska redovisningen, och en svensk version. Det är med hänsyn till kostnader och användbarhet, alltså en besparingsåtgärd. Årsredovisningen används, förutom att skickas till oss, stift, församlingar och även SKUT-församlingar, för att lämnas ut vid olika representationstillfällen. Då har vi sett så här att om man vill lämna information i specifika frågor och sammanhang så kan det vara till fördel att i stället för årsredovisningen lämna ut någon av de skrifter som behandlar ett visst passande ämnesområde. Årsredovisningen innehåller ändå förvaltningsberättelse, ekonomisk redovisning och fakta om organisationen av Svenska kyrkan. Jag tycker att innehållet speglar väl den omfattande verksamhet som bedrivs i Svenska kyrkan och att den

gör det på ett tilltalande sätt. Vi har också lämnat tre bilagor till årsredovisningen, varav bilaga 3 inrymmer fem underbilagor. Bilaga 1 innehåller jämförelser mellan budget och verksamhetsplan för 2010, och utfallet för 2010 visar tydligare än i förvaltningsberättelsen på kopplingen mellan verksamhetsplan och utfall. Det är alltså ett förtydligande och gör det litet lättare för kyrkomötet att ta ställning till om vi har uppfyllt verksamhetsplanen. Här har vi bland annat tagit upp det riktade församlingsbidraget, att det har resulterat i en ökning av kontakter och samverkan med stiftet i frågor som rör administrativ samverkan. *Bönens år* har genomförts 2010, och bönewebben blev mycket välbesökt. Programmet *Barn och unga 0–18 år* har arbetat vidare med inspirations- och fortbildningsdagar och ett nytt utbildningsmaterial *Den blomstertid nu kommer* har tagits fram.

Nämnden för Svenska kyrkan i utlandet har planer för underhåll och renovering av fastighetsbeståndet.

Nämnden för internationell mission och diakoni har påbörjat arbetet med de fyra programmen *Kristen gemenskap, tro och liv*, *Hållbar utveckling*, *Demokrati, fred och säkerhet* och *Kvalitet och lärande*. En viss ökning har ändå blivit för den nationella finansieringen i biståndsarbetet men inte riktigt i den omfattningen som både vi och andra skulle önska, men i alla fall från 30 miljoner 2009 till 47 miljoner 2010.

Nämnden för utbildning, forskning och kultur har arbetat vidare med kyrkans fyra profilutbildningar, och förslag till beslut kommer våren 2012. I budgetskrivelsen lyftes särskilt fram bland annat att förmågan att möta barn och unga behöver stärkas. För att öka den kunskapen har det under året utgivits fyra forskningspublikationer om barn och teologi. Vi har redan hört om remissen vad gäller kyrkoantikvarisk ersättning, och jag vill påpeka att det är angeläget att vi får in de synpunkter som finns ute i stiftet i den här frågan för den är väldigt viktig för våra gamla fina byggnader, vårt kulturarv. Remisstiden är på tre månader.

Finansförvaltningen gick bra, och vid bokslutstillfället låg värdet på kapitalet 1,1 miljard över målnivån som sattes av kyrkomötet 2008. Det ekonomiska resultatet för nationell nivå före finansförvaltningen är 121 miljoner, vilket är 60 miljoner bättre än detaljbudgeten. Årets resultat är så bra trots att alla kostnader på personalminskningar 2010 ryms inom resultatet för 2010. Allt är inte utbetalat men det finns reserverat inom 2010 års kostnader.

Kyrkostyrelsen hanterade två chefsavvecklingar, generalsekreterare och informationschef, till en kostnad av cirka sju miljoner kronor. Övriga personalavvecklingar hanterades av dåvarande generalsekreteraren. Det fanns i budgeten en summa avsatt för personalneddragningar som tyvärr genom det som skedde överskreds med ungefär tio miljoner kronor.

KARL-GUNNAR SVENSSON:

Fru ordförande, kyrkomötesledamöter och biskopar! Några synpunkter angående årsredovisningen. Just nu pågår många tankar och idéer kring strukturer i vår svenska kyrka. Strukturutredningen, Närhet och samverkan, är ute på remiss, men när man tänker på strukturer är det väldigt lätt att man tappar fokus och glömmar bort varför vi är kyrka. Det hjälper inte hur väl vår kyrka än är strukturerad, hur bra våra arbetslag än fungerar och hur god ekonomi vi än har om det inte kommer några människor till våra gudstjänster, förrättningar och verksamheten.

Förra året talade jag här om vår goda statistik och i år vill jag lägga till hur viktigt det är att vi inte tappar fokus och inte glömmar bort att en av våra viktigaste målsättningar måste vara att vi är medlemsfokuserade. I region Halland har vi under många år talat om att sätta patienten i centrum, och jag menar att vi måste ha det

tänket också i vår svenska kyrka. Vi måste sätta våra medlemmar, våra gudstjänstbesökare, de som kommer till våra förrättningar och verksamheter i centrum. Vi behöver göra det kanske främst genom att våga vara kyrka, våga vara det vi ska vara. I boken *Svenska kyrkans medlemmar* av Jonas Bromander beskriver han att kyrkan i dag inte är den viktiga samhällsfaktorn och spelar inte lika stor roll i allmänhetens vardagsliv som tidigare. Han skriver,

när man vill möta den här typen av utmaningar kanske man inte i första hand ska förändra sig själv för att passa den nya världen. Snarare är det en fråga om att vara sig själv i den nya världen.

Jag tror att Bromander har helt rätt och därför är det viktigt att det här uppmärksammas. Ärkebiskopen gör det på ett bra sätt i årsredovisningen och talar direkt om att vår uppgift handlar om att åter och åter igen förkunna evangelium. Generalsekreteraren berättar att vi verkligen är Sveriges största folkrörelse med 6,6 miljoner medlemmar, vi firar 430 000 gudstjänster och har mer än 17 miljoner deltagare, och hon fortsätter:

Tillsammans formar vi vår kyrka i enighet med mångfald och med fokus på att en grundläggande tro, bekännelse och lära som Svenska kyrkan står för ska komma till uttryck.

Det är därför viktigt att vi inte tappar fokus och glömmar bort varför vi är kyrka, och att vi tänker på för vilka vi är till. Årsredovisningen pekar på det här, och den är ett bra verktyg för oss att ständigt bli påmind om att vår uppgift är att åter och åter igen förkunna evangelium.

Bifall till utskottets förslag.

INGRID SMITTSARVE:

Det fanns i budgeten en summa avsatt för personalneddragningar och att den genom det som skedde överskreds. Kyrkostyrelsens arbetsutskotts hantering av avvecklingen av de två chefstjänsterna blev ifrågasatt och föremål för många spekulationer bland annat i media. Kyrkostyrelsen beslutade därför att uppdra till ersättarna i arbetsutskottet att kartlägga hanteringen. Vidare anlätades en extern jurist som har granskat hanteringen. Kyrkostyrelsen har som en följd av det här arbetat om arbetsordning och delegationsordning, bland annat så att både anställning och avveckling av högre chefer sköts av generalsekreteraren efter samråd med arbetsutskottet. Revisorerna har inte riktat någon kritik mot hanteringen av ärendet.

Vi har bilaga 2 som är en hållbarhetsredovisning på nationella nivån och det är första året som kyrkostyrelsen har en sådan redovisning. Där står det hur nationell nivå vill stödja biståndsprojekt som bidrar till hållbart samhälle och att man vill vara en attraktiv och god arbetsgivare, att man kräver av leverantörerna att de lever upp till riktlinjerna och att kapitalplaceringarna sker utifrån hållbar utveckling och etisk hänsyn. Internt finns det regler och policydokument som fungerar som styrmedel bland annat för upphandling, resor och finans. Det finns även en rättsutredning beträffande bolagsverksamhet och bolagsstyrning som är beställd av kyrkomötet 2010. Frågan om begravningsfrågor finns med i direktiven till utredningen om utformandet av en organisation för välfärdsuppgifter som tillsätts nu i dagarna. Vi lämnar med en PM som gäller prästlönetillgångarna och de beslut som får konsekvenser för hanteringen av dem.

När det gäller kvalitetsmål och kvalitetsredovisning, som nämdes här, så finns det nu i den här verksamhetsplanen och så jämför man utfallet med verksamhetsplan och budget och ser hur mycket vi har gjort. Det förekommer ju mätningar och statistik sätter vi upp här och det kan väl också vara en del av kvalitetsredovisningen. Vi jobbar rätt mycket med sådana frågor ändå. Kyrkosty-

relsen har noterat att två av utskotten har önskemål om att kyrkostyrelsen redogör för tillkortakommanden ett annat år.

Jag yrkar bifall till Budgetutskottets förslag som också följer kyrkostyrelsens skrivning.